

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 De hominibus quo ad diuersos status.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

QUESTIO IIII.

DEINDE quæsitum est de hominibus
 ¶ Et primo, quæ sita sunt quædam pertinentia
 ad quosdam homines excellentioris status, scilicet doctores & religiosos.

¶ Secundo, Quædam pertinentia ad homines inferioris status, scilicet laicos.

¶ Tertio, Quædam pertinentia communiter ad omnes homines.

¶ De doctoribus sacre scripturæ quæ sita sunt duo.

¶ Primo, Vtrum liceat quilibet per se petat licentiam in theologia docendi.

¶ Secundo, Vtrum auditores diversorum magistrorum theologiæ habentium contrarias opiniones, excusentur a peccato, si sequantur falsas opiniones magistrorum suorum.

ARTICVLVS IX.

Vtrum liceat alicui petere licentiam pro se, docendi in theologia.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod nemi-
 ni liceat pro se petere licentiam in theologia docendi. Doctores sacre scripturæ adhibentur ministerio verbi Dei, sicut & prelati, sed non licet alicui petere prelationem, immo vt Greg. dicit in registro. Reculantibus dignitates ecclesiasticæ sunt conferendæ, petentibus autem sunt denegandæ: ergo neque alicui licet petere cathedram magistralem ad docendum in sacra scriptura.

¶ Præter Aug. dicit. 19. de ciu. Dei. Locus superior, si ne quo populus regi nõ potest, etiam administratur vt decet, inconuenienter tamen appetitur. ergo & inconuenienter petitur. pari ergo ratione cathedra magistralis, quæ est etiam locus superior.

SED CONTRA est, quod Greg. dicit in pastorali, quod gradus magistrorum est periculosus, gradus autem discipulorum est securus: sed hoc videtur ad perfectionem pertinere, vt aliquis propter aliquod bonum periculum se exponat. ergo vt esse laudabile, quod aliquis cathedram magistralem appetat, & se petat.

RESPOND. Dicendum, quod ad euidentiã huius questionis oportet triplicem differentiam considerare cathedræ magistralis ad cathedram pontificalem, quarum prima est, quod ille qui accipit cathedram magistralem, non accipit aliquam eminentiam quam prius non habuerit, sed solum opportunitatem communicandi scientiam, quam prius non habebat. Non enim ille qui licentiam aliquem, dat ei scientiam, sed auctoritatem docendi. Ille vero qui accipit cathedram episcopalem, accipit eminentiam potestatis, quam prius non habebat: sed quantum ad hoc in nullo ab aliis differbat. Secunda differentia est, quod eminentia scientiæ, que requiritur ad cathedram magistralem, est perfectio hominis secundum seipsum: eminentia vero potestatis, que pertinet ad cathedram pontificalem, est hominis per comparationem ad alium. Tertia differentia est, quod ad cathedram pontificalem fit homo idoneus per charitatem excellentem: vt Dñs antequam Petro suarum ouium curam committeret, quæsiuit ab eo, Simon Ioannis diligis me plus his? ut dicit Io. u. Ad cathedram autem magistralem redditur homo idoneus ex sufficientia scientiæ. His ergo consideratis manifestum est, quod appetere aliquid quod pertinet ad perfectionem sui ipsius, est laudabile, unde appetitus scientiæ est laudabilis. Dicitur enim Sa-

Apien. 6. Concupiscentia scientiæ perducit ad regnum perpetuum. Appetitus autem potestatis super alios est vitiosus, quia vt Greg. dicit, contra naturam superbiere, est hominem homini velle dominari: unde si ille qui dat licentiam ad cathedram magistralem possit eminentiam scientiæ dare, sicut ille qui promouet ad cathedram pontificalem, dat eminentiam potestatis, esset simpliciter exposcenda, cum tamen petere excellentiam potestatis sit turpe. Cum autem ille qui accipit licentiam ad cathedram magistralem, accipiat solum opportunitatem comunicandi, quod licet petere huiusmodi licentiam, quantum in se est, nullam videtur turpitudinem continere, quia communicare alii scientiam quam quis habet, laudabile est, & ad charitatem pertinet, secundum illud Sap. 8. Quam sine fictione didici, & sine inuidia communico. Et 1. Pet. 4. dicit. Vnusquisque sicut accepit gratiam, in alterum illam administrantes. Potest tamen turpitudinem continere ratione presumptionis, quæ esset, si ille qui non est idoneus ad docendum, peteret docendi officium: sed hæc presumptio nõ equaliter est in petentibus licentiam ad docendum, & in petentibus pontificatum. Nam scientia, per quam aliquis est idoneus ad docendum, potest aliquis scire per certitudinem se habere. Charitatem autem, per quam aliquis est idoneus ad officium pastorale, non potest aliquis per certitudinem scire se habere. Et ideo semper est vitiosum pontificatum petere: non semper autem vitiosum est petere licentiam docendi, quam uis honestius sit quod per alium petatur, nisi forte aliquando ex causa aliqua spiritali.

C Per hoc ergo patet responsio ad primas duas rationes. **A**d tertium dicendum, quod quicumque non cauet pericula, uidetur continere id, cuius detrimentum pericula inducere possunt: & quia laudabile est quod homo contemnat bona corporalia propter bona spiritalia, laudabile est quod aliquis periculis corporalibus se exponat propter spiritalia bona: sed contemnere bona spiritalia est valde vitiosum, & ideo quod aliquis periculis spiritalibus se exponat, est valde vitiosum. Imminent autem pericula spiritalia his qui habent magistrum locum: sed pericula magistrum cathedræ pastoralis deuit scientiam cum charitate, quam homo nõ scit se per certitudinem habere: pericula autem magistrum cathedræ magistralis uitat homo per scientiam quam potest homo scire se habere, unde non est similis ratio de utroque.

ARTICVLVS X.

Vtrum discipuli sequentes diuersas opiniones magistrorum excusentur a peccato erroris.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod **A**uditores diuersorum magistrorum tenentium diuersas opiniones, excusentur a peccato erroris, si opiniones magistrorum suorum sequantur. Dicit enim Dominus Matt. 23. Super cathedram Moysi sederunt scribæ & pharisæi: oia que dicunt uobis, seruate, & facite: multo ergo magis seruanda sunt illa, que traduntur a doctoribus sacre scripturæ: ergo non peccant, qui earum opiniones sequuntur.

SED CONTRA est, quod dicitur Matt. 15. Si cæcus ducatur cæco præter, ambo in foueam cadunt: sed quicumque errat cæcus est, in quantum errat: ergo quicumque sequitur opinionem errantis magistrum, in foueam peccati cadit.

RE-

Op. 19. c. 4.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

in. 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.
 & 21. q. 187.

RESPON. Dicendum, quod diuersae opiniones doctorum sacrae scripturae, siquidem non pertineant ad fidem & bonos mores, absque periculo auditorum, utramque opinionem sequi possunt. Tunc enim habet locum quod Apo. dicit ad Ro. 14. Vnusquisque in suo sensu abundat. In his vero quae pertinent ad fidem & bonos mores, nullus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicuius magistri: in talibus enim ignorantia non excusat, alioquin immunes a peccato fuissent, qui secuti sunt opinionem Arrii, Nestorii, & aliorum haereticorum: nec potest excusationem habere propter simplicitatem auditorum, si in talibus erroneam opinionem sequatur. In rebus enim dubiis non est de facili praestandus assensus, quin immo, ut Aug. dicit in li. 3. de doctrina christiana. Consilium debet quis regulam fidei, quae de scripturarum planioribus locis, & ecclesiae auctoritate percipitur. Qui ergo assentit opinioni alicuius magistri contra manifestum scripturae testimonium: siue contra id quod publice tenetur secundum ecclesiae auctoritatem, non potest ab erroris uitio excusari.

Ad illud ergo quod in contrarium obiicitur, dicendum quod ipse permittit, Super cathedram Moysi sederunt scribae & pharisei, ut quod postea subdit, Omnia quae dixerint uobis seruate & facite, de illis intelligatur quae ad cathedram pertinent, ad quae non pertinent ea quae sunt contra fidem, uel bonos mores.

QUESTIO V.

DEINDE quaesitum est de his quae pertinent ad religiosos.

¶ Et primo, Quantum ad ingressum religionis.
¶ Secundo, Quantum ad ea quae conueniunt iam in religione existentibus.

¶ Circa primum quaesita sunt quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum liceat iuuenes inducere ad religionis ingressum per obligationem voti, uel iuramenti.
- ¶ Secundo, vtrum sic obligari voto, uel iuramento possint absque peccato in saeculo remanere.
- ¶ Tertio, vtrum liceat peccatores ad religionem inducere.
- ¶ Quarto, Vtrum peccent qui aliquem iurare faciunt, ne religionem ingrediatur.

ARTICVLVS XI.

Vtrum liceat inducere iuuenes ad religionem uoto, uel iuramento.

22. q. 189. ar. 2. o. & opul. 37. 63.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod non liceat iuuenes inducere ad religionem uoto, uel iuramento. Illicitum enim est contra Ecclesiae prohibitionem agere: sed Innocentius III. prohibuit in quibusdam literis ad religiosos directis huiusmodi uoti susceptionem, ergo peccant qui uoto, uel iuramento aliquos ad religionem obligare permittunt.
¶ 2. Praeterea Extra de regularibus, & transcurrentibus ad religionem c. 1. dicitur. Nullus tondeatur, nisi legitima aetate, & spontanea uoluntate: sed quando adolefcentes obligati uoto, uel iuramento ad religionem suscipiuntur, tondeantur non in legitima aetate, neque propria uoluntate, sed necessitate obligationis uoti, uel iuramenti. ergo hoc uidetur esse illicitum.
¶ 3. Praeterea. Magis est necessarium ut aliqui adducantur ad fidem christianam, quam ad aliquam religionem: sed ad fidem christianam non sunt aliqui inducendi necessitate, sed uoluntate. dicitur enim 45. dist. c. de Iu-

daeis, quod non ui, sed libera animi uoluntate, & facultate ut conuertantur suadendi sunt, ergo multo minus imponenda est necessitas uoti, uel iuramenti, ut aliqui ad religionem adducantur. Item. Hoc esse uidetur contra honestatem religionis. Adolefcentum enim sicut facilis est ingressus ad religionem, ita etiam facilis est egressus: sed ex hoc religio de honestate uidetur, quod de facili recipiat eos qui de facili exeunt, ergo inconueniens uidetur adolefcentes ad religionem recipere.

¶ 4. Praeterea. Non sunt faciendi bona, ut ueniam mala, sed ex isto bono quod iuuenes inducuntur ad religionem, sequuntur multa mala, quia apostatant, & illegitimas nuptias contrahunt, & multa alia illicita committunt, ergo non sunt ad religionem aduocandi.

¶ 5. Praeterea. Matt. 23. dicit Dominus. Vae uobis scribae & pharisei, qui circuitis mare & aridam, ut faciatis unum prosclytum: & cum fuerit factus, facitis eum filium gehennae duplo quam uos: quod propositum uidetur competere: efficiuntur enim licentiores filii gehennae dupliciter. Primo quidem, quia male intrant, scilicet contra prohibitionem ecclesiae. Secundo, quia etiam male exeunt apostatando, ergo qui eos inducit, uel diuinae maledictionis incurrit.

¶ 6. Item, hoc uel esse contra necessitatem probationis. dicitur. n. 1. lo. 4. Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si a Deo sunt: hoc autem non uidetur esse a Deo, ut tales religionem ingrediantur, cum frequenter exeant post ingressum. dicitur. ad. 5. Si est ex hominibus consilium hoc & opus, diligeatur, si uero ex Deo est consilium, non poteritis dissonare: ergo uel quod contra Deum faciant, qui eos inducit.

SED CONTRA. Quicumque potest se obligare diabolo, potest etiam se obligare Deo: sed potest se obligare diabolo peccando, ut dicitur extra de delictis puerorum, capitulo, Pueri, ergo etiam possunt se obligare uoto, uel iuramento ad seruendum Deo in religione.

¶ Praeterea. 20. q. 1. dicitur, quod firma erit uirginitatis professio, ex quo adulta iam aetas esse inciperit, & quae solent apta nuptiis deputari, ergo possunt etiam in tali aetate aliqui obligari ad religionem uoto, uel iuramento.

RESPON. Dicendum, quod humani actus propter diuersos casus uniforme iudicium habere non possunt, nec tamen si contingit aliquid in aliquo casu esse malum, propter hoc iudicandum est esse simpliciter illicitum. Posset ergo contingere aliquis casus, in quo aliquem adolefcentem ad religionem obligare, uel etiam recipere illicitum esset, puta, si eo stare, uel probabiliter crederetur de eius inconstancia, uel si quid aliud esset huiusmodi, quae diligenter consideratur in religionibus bene institutis. Dicitur autem quod malum est recipere adolefcentes ad religionem, est diabolicum, quia super illud Exod. 5. Quare Moyses & Aaron sollicitatis populum ab operibus suis, dicit gl. Orig. Hodie quoque si Moyses & Aaron, propheticus & sacerdotalis sermo animam sollicitet ad seruitium Dei, exire de saeculo, & nuntiare omnibus quae possideret, attendere legi, & uerbo Dei, continue audies unanimes, & amicos Pharaonis dicentes, Videte quomodo seducuntur homines & peruertuntur adolefcentes, & postea. Haec erant tunc uerba Pharaonis, & nunc amici eius loquuntur, est. n. contra Christi preceptum. De enim Matthaei 19. quod oblatus sunt ei paruuli, ut manus eis imponeret & oraret, discipuli autem increpabant eos. Iesus autem ait eis, Sinite paruulos, & nolite pro-